

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
18 päivänä helmikuuta 1986 *

Asiassa 174/84,

jonka High Court of Justicen Queens Bench Divisionin Commercial Court on ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti saattanut yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Bulk Oil (Zug) AG,

kantajana,

vastaan

Sun International Limited ja Sun Oil Trading Company,

vastaaajana,

ennakkoratkaisun sellaisten yhteisön oikeuden säännösten ja määräysten tulkinnasta, joita voidaan soveltaa sen arvioimiseksi, onko Yhdistyneen kuningaskunnan vuoden 1981 kuluessa noudattama politiikka, joka on koskenut kolmansiin maihin ja erityisesti Israeliin suuntautuvaan raakaöljyn vientiin kohdistuvia määrällisiä rajoituksia, ollut pätevää yhteisön oikeuden kannalta,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti A. J. Mackenzie Stuart, jaoston puheenjohtaja K. Bahlmann sekä tuomarit G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, Y. Galmot ja C. Kakouris,

julkisasiamies: Sir Gordon Slynn,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet:

- pääasian kantaja Bulk Oil, Supreme Courtin Solicitor David Maislishin valtuuttamina asiamiehinään Jeremy Lever Q.C., David Vaughan, Q.C., Michael Mark ja Christopher Vajda,
- pääasian vastaaja Sun Oil, Solicitors Shaw & Croftin valtuuttamina asiamiehinään Adrian Hamilton Q.C., Francis Jacobs Q.C., Nicholas Chambers ja Peter Brunner,
- Yhdistynyt kuningaskunta, R. N. Ricksin, Treasury Solicitor's Department, valtuuttamana asiamiehenään John Laws sekä barrister S. Richards,
- Euroopan yhteisöjen komission, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja J. Temple Lang,

kuultuaan julkisasiamiehen 10.12.1985 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 High Court of Justicen Queen's Bench Divisionin Commercial Court on 18.5.1984 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuiin 4.7.1984, esittänyt ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla

useita ennakkoratkaisukysymyksiä sellaisten yhteisön oikeuden säännösten ja määräysten tulkinnasta, joita voidaan soveltaa sen arvioimiseksi, onko Yhdistyneen kuningaskunnan vuoden 1981 kuluessa noudattama politiikka, joka on koskenut kolmansiin maihin ja erityisesti Israeliin suuntautuvaan raakaöljyn vientiin kohdistuvia määrällisiä rajoituksia, ollut pätevää yhteisön kannalta.

- 2 Nämä kysymykset on esitetty sellaisen asian yhteydessä, jonka asianosaisina ovat toisaalta sveitsiläinen yhtiö Bulk Oil (Zug) AG (jäljempänä Bulk) ja toisaalta yhtiöt Sun International Limited ja Sun Oil Trading Company (jäljempänä Sun), joista edellisen kotipaikka on Bermudalla ja jälkimmäisen Yhdysvalloissa.
- 3 On riidatonta, että tammikuusta 1979 alkaen Britannian politiikka on ollut sellainen, että Yhdistyneestä kuningaskunnasta lähtöisin olevan öljyn vienti on ollut sallittua ainoastaan yhteisön jäsenvaltioihin, Kansainvälisen energiajärjestön (IEA) jäsenvaltioihin sekä niihin valtioihin, joiden kanssa kauppaa käytiin ennen vuotta 1979 (erityisesti Suomi).
- 4 Tästä Yhdistyneen kuningaskunnan politiikasta ei ole koskaan säädetty lainsäädännössä tai millään oikeudellisella toimenpiteellä, mutta se on toistuvasti julkistettu hallituksen ilmoituksissa. Sen tarkoituksena oli kieltää sekä suora että epäsuora raakaöljyn vienti muihin kolmansiin maihin kuin edellä mainittuihin. Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivia öljy-yhtiöitä on tiedotettu tästä politiikasta ja niitä on kehoitettu mukautumaan siihen. Vuodesta 1979 alkaen öljy-yhtiöt, ja erityisesti British Petroleum (jäljempänä BP), ovat sisällyttäneet vakiosopimuksiinsa määränpääausekkeen, jolla ostajia on kielletty viemästä öljyä muualle kuin edellä mainittuihin valtioihin. Yhdistynyt kuningaskunta on 31.1.1979 esittänyt jäsenvaltioiden pysyvien edustajien neuvostossa asiakirjan, joka on koskenut sen uutta öljypolitiikkaa.
- 5 Sun on 13.4.1981 tehdyllä sopimuksella sitoutunut myymään Bulkille merkittäviä määriä Pohjanmereltä peräisin olevaa brittiläistä raakaöljyä. Sopimukseen sisältyi sanamuodoltaan seuraavanlainen määränpääauseke: "Määränpää: Määränpää vapaa, mutta joka tapauksessa viejämään hallituksen politiikan mukainen – –". Sen jälkeen kun Sun oli saanut tietää, että maa, johon Bulk aikoi viedä öljyä, oli Israel, BP, kyseisen öljyn toimittaja, kieltäytyi lastaamasta öljyä Bulkin osoittamaan laivaan sillä perusteella, että toimitus Israeliin oli Yhdistyneen kuningaskunnan politiikan vastaista. Sun toimi samalla tavalla. Bulk on valittanut asiasta Sunille väittäen, että Bulk oli sopimuksen nojalla oikeutettu velvoittamaan Sunin hoitamaan öljyn lastauk-

sen Israeliin toimittamista varten ja väittäen, ettei Sun missään tapauksessa voinut vedota Yhdistyneen kuningaskunnan politiikkaan.

6 Asia on tämän jälkeen saatettu välimiesmenettelyyn erityisesti siltä osin, kuin kysymys koski sitä, oliko Britannian politiikka ETY:n perustamissopimuksen määräysten ja 11.5.1975 tehdyn ETY-Israel-sopimuksen määräysten mukaisista. Välimies on 8.10.1982 antamassaan välitystuomiossa todennut, että ETY-Israel-sopimuksessa ei tarkoiteta viennin määrällisiä rajoituksia, vaan ainoastaan tuonnin määrällisiä rajoituksia; että raakaöljyn vienti ei kuulu perustamissopimukselle ja mainitulle sopimukselle yleisesti tunnustettuun alaan; että vaikka kyseinen Britannian politiikka ei ollut pätevää suhteessa yhteisön oikeuteen, Sunin asettama määränpäärajoitus oli myös mitätön ja Sun ei voisi vedota siihen Bulkia vastaan. Tässä yksittäistapauksessa välimies on kuitenkin todennut, että sopimusrikkomukseen oli syyllistynyt Bulk, ja hän on 5.5.1983 antamassaan lopullisessa päätöksessä määrännyt Bulkin maksamaan Sunille vahingonkorvauksena yli 12 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria.

7 Bulk on valittanut tästä päätöksestä High Court of Justice'iin, joka on Queen's Bench Divisionin Commercial Courtin 18.5.1984 tekemällä päätöksellä päättänyt esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) a) Onko Euroopan talousyhteisön ja Israelin valtion välillä 11.5.1975 tehtyä sopimusta (jäljempänä sopimus), joka on hyväksytty neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1274/75 (jäljempänä asetus), tulkittava siten, että
- i) siinä kiellettiin asettamasta uusia määrällisiä rajoituksia tai toteuttamasta vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä Yhdistyneestä kuningaskunnasta Israeliin suuntautuvaan vientiin ja, jos vastaus on myöntävä,
 - ii) siinä kiellettiin asettamasta samoja rajoituksia ja kohdistamasta samoja toimenpiteitä raakaöljyn viennille Yhdistyneestä kuningaskunnasta Israeliin,
 - iii) siinä muuten kiellettiin sisällyttämästä kahden yksityisen oikeussubjektin väliseen sopimukseen lauseke, jolla estetään raakaöljyn vienti Yhdistyneestä kuningaskunnasta vuoden 1981 huhti-

kuun alusta saman vuoden heinäkuun loppuun (jäljempänä kyseinen ajanjakso)?

- b) Onko neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2603/69 säännöksillä vaikutusta tähän vastaukseen?

- 2) Jos vastaus on myöntävä, onko sellainen politiikan muodossa ilmenevä toimenpide (jäljempänä politiikka), jolla on kielletty Pohjanmeren öljyn vienti muihin maihin kuin ETY:n jäsenvaltioihin, Kansainvälisen energiajärjestön maihin ja niihin maihin, joiden kanssa oli olemassa kauppasuhteet tämän politiikan täytäntöönpanemisen aloitushetkellä, ja jolla on näin ollen kielletty Pohjanmeren öljyn suora vienti Israeliin, voinut olla perusteltu sopimuksen 11 artiklan ja kyseisten asetusten nojalla kyseisen ajanjakson olosuhteet huomioon ottaen? Onko tällainen toimenpide voinut olla mielivaltaisen syrjinnän keino tai kaupan peiteltyä rajoittamista sopimuspuolten välillä tässä artiklassa tarkoitettulla tavalla?

- 3) Mikäli kysymyksiin 1 ja 2 annetut vastaukset huomioon ottaen on tarpeellista, kysytään seuraavaa:
 - a) Onko sopimuksen ja kyseisten asetusten määräyksillä ja säännöksillä välitön oikeusvaikutus siten, että yksityiset oikeussubjektit voivat näin ollen vedota niihin?

 - b) Voiko yksityinen oikeussubjekti vedota niihin toista yksityistä vastaan?

 - c) Voiko yksityinen oikeussubjekti vedota niihin toista yksityistä oikeussubjektia vastaan silloin, kun kyseiset kaksi yksityistä oikeussubjektia ovat tehneet sopimuksen, jossa muiden ehtojen ohella edellytetään mukautumista jäsenvaltion politiikkaan, joka on kyseisten määräysten ja säännösten vastainen?

- 4) Mikäli tarpeen kysymyksiin 1, 2 ja 3 annetut vastaukset huomioon ottaen ja ottaen huomioon neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2603/69, onko kyseisen politiikan käyttöön ottaminen ollut kaikilta osiltaan yhteensopimatonta ETY:n perustamissopimuksen kanssa vai ainoastaan niiltä osin kuin siinä on tarkoitettu kieltää raakaöljyn vienti Yhdistyneestä kuningaskunnasta Israeliin sillä perusteella, että perustamissopi-

muksen perusteella Yhdistynyt kuningaskunta ei saa ottaa käyttöön tällaista politiikkaa

- i) missään tilanteessa tai
 - ii) ainakaan ilmoittamatta siitä Euroopan yhteisöjen komissiolle ja/tai ministerineuvostolle ja/tai saamatta jommankumman tai molempien lausuntoa tai hyväksymistä?
- 5) Jos tällaisen politiikan käyttöön ottaminen on ollut yhteensopimatonta perustamissopimuksen kanssa:
- a) Onko perustamissopimuksen sovellettavilla määräyksillä välitön oikeusvaikutus siten, että yksityinen voi vedota niihin?
 - b) Voiko yksityinen oikeussubjekti vedota niihin toista yksityistä oikeussubjektia vastaan?
 - c) Voiko yksityinen oikeussubjekti vedota niihin toista yksityistä oikeussubjektia vastaan silloin, kun kyseiset kaksi yksityistä oikeussubjektia ovat tehneet sopimuksen, jossa edellytetään muiden ehtojen ohella mukautumista jäsenvaltion politiikkaan, joka on näiden määräysten vastaista?
- 6) Voiko sillä, ettei Euroopan yhteisöjen ministerineuvosto eikä komissio ole kiistäneet tämän politiikan laillisuutta, olla vaikutusta näihin kysymyksiin annettaviin vastauksiin?"

Ensimmäisen kysymyksen ensimmäiseen osaan annettava vastaus (1 a))

- 8 Tällä kysymyksellä kansallinen tuomioistuin kysyy sitä, voidaanko ETY:n ja Israelin valtion välillä 11.5.1975 tehtyä sopimusta tulkita siten, että siinä kiellettiin Yhdistynyttä kuningaskuntaa toteuttamasta politiikkaa, joka johti uusien määrällisten rajoitusten asettamiseen tai vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden kohdistamiseen Israeliin suuntautuvaan vientiin.
- 9 On alustavasti todettava, että kolmansiin maihin suuntautuvaan vientiin kohdistuvia määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavana toimenpiteenä on pidettävä sellaisen politiikan toteuttamista, jolla on nimenomaan tämä tavoite. Tällainen "politiikka" tai käytäntö ei voi jäädä yhteisön oikeudessa säädettyjen kieltojen soveltamisalan ulkopuolelle ainoastaan sen vuoksi, ettei

siitä ole päätetty yrityksiä sitovilla päätöksillä. Jopa sellaiset hallituksen toimenpiteet, joilla ei ole sitovaa vaikutusta, voivat olla omiaan vaikuttamaan yritysten käyttäytymiseen tämän valtion alueella ja näin ollen vaarantamaan yhteisön päämäärät (ks. tältä osin asiassa 249/81, komissio v. Irlanti, 24.11.1982 annettu tuomio, Kok. 1982, s. 4005).

- 10 Yhteisön ja Israelin valtion välillä 20.5.1975 tehdyn sopimuksen (EYVL L 136, s. 1) tavoitteena on poistaa asteittain sopimuspuolten keskinäisen kaupan pääasialliset esteet sekä kehittää vastavuoroista kauppaa. Sopimuksen 3 artiklassa asetetaan pääsäännöksi se, että yhteisön ja Israelin välisessä kaupassa ei oteta käyttöön uusia tuontitulleja ja niitä vaikutukseltaan vastaavia maksuja eikä uusia määrällisiä tuontirajoituksia tai niitä vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä. Lisäksi sen 4 artiklassa täsmennetään, että uusia vientitulleja tai niitä vaikutukseltaan vastaavia maksuja ei oteta käyttöön yhteisön ja Israelin välisessä kaupassa.
- 11 Sopimuksen 11 artiklassa määrätään seuraavaa: ”Sopimus ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.”
- 12 Sopimuksen 12 artiklan mukaan sopimuksen moitteettoman soveltamisen vastaisia ovat yritysten tai valtioiden kilpailua rajoittavat toimenpiteet, niiltä osin kuin ne ovat omiaan vaikuttamaan yhteisön ja Israelin väliseen kauppaan. Lisäksi sopimuksen 25 artiklan 1 kohdassa määrätään, että ”sopimuspuolet pidättäytyvät kaikista sellaisista toimista, jotka ovat omiaan vaarantamaan tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen”.
- 13 Bulk väittää, että ETY:n ja Israelin välisen sopimuksen tekemistä on pidettävä yhteisen vientijärjestelmän käyttöönottamisesta 20 päivänä joulukuuta 1969 annetun neuvoston asetuksen 2603/69 (EYVL L 3, s. 25) antamisen lisäksi toisena toimenpiteenä, joka on perustamissopimuksen nojalla toteutettu Israelin osalta yhteisen kauppapolitiikan puitteissa. Bulkin mukaan tämän vuoksi jäsenvaltioilla ei ole toimivaltaa tällä alalla, elleivät ne ole saaneet ennakolta tähän yhteisöltä suostumusta. Bulkin mukaan tämän sopimuksen ja erityisesti sen johdanto-osan ja 1 artiklan perusteella on katsottava, että yhteisö on toteuttanut toimenpiteet, joilla säännellään tyhjentävästi yhteisön

ja Israelin välisiä kauppasuhteita. Nämä kauppasuhteet kattavat sekä viennin että tuonnin rajoitukset, mukaan lukien öljyn viennin ja tuonnin. Lisäksi kiellolla viedä raakaöljyä Isosta-Britanniasta Israeliin vaarannetaan sopimuksen tavoitteiden toteutuminen sopimuksen 25 artiklan 1 kohdan vastaisesti. Lopuksi Bulk esittää, että Ison-Britannian politiikkaan liittyvät sopimukset ja yhdenmukaistetut menettelytavat eli erityisesti määränpääausekseen ottaminen jokaiseen kauppasopimukseen ovat ETY:n ja Israelin välisen sopimuksen 12 artiklan 1 kohdan vastaisia.

- 14 Sun, Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ja komissio väittävät sitä vastoin, että Israelin ja ETY:n välisessä sopimuksessa säännellään ainoastaan tuontirajoituksia ja että siihen ei sisälly mitään sellaista määräystä, jossa kiellettäisiin viennin määrälliset rajoitukset tai niitä vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet. Sopimuksen johdanto-osasta ja sopimusmääräyksistä, mukaan lukien 1 ja 11 artiklan, on niiden mukaan mahdotonta päätellä, että näin merkittävästä määräyksestä olisi sovittu sopimuspuolten välillä pelkästään implisiittisesti. Tätä näkemystä tukee niiden mukaan lisäksi muiden assosiointisopimusten analysointi, koska mainituissa sopimuksissa nimenomaisesti määrätään lausekkeesta, jolla kielletään määrälliset vientirajoitukset, ja toisaalta yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö, erityisesti yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 225/78, Bouhelier ym., 11.10.1979 antamia tuomio (Kok. 1979, s. 3151).
- 15 On todettava, että maahantuonnin osalta sopimuksen edellä mainitussa 3 artiklassa kielletään nimenomaisesti kaikki uudet määrälliset rajoitukset tai vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet. Sitä vastoin viennin osalta 4 artiklassa tyydytään kieltämään uusien vientitullien tai vaikutukseltaan vastaavien maksujen käyttöönotto. Tässä määräyksessä tai missään muussa ETY-Israel-sopimuksen määräyksessä ei nimenomaisesti kielletä viennin määrällisiä rajoituksia tai niitä vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä ETY:n ja Israelin välisessä kaupassa.
- 16 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on sitä paitsi edellä mainitussa 11.10.1979 annetussa tuomiossa (Bouhelier) samankaltaisen sopimuksen vastaavanlaisia määräyksiä tulkitessaan todennut, ei 11 artiklan perusteella sen epäselvyydestä huolimatta voida tehdä sellaista johtopäätöstä, että sopimuspuolten välillä olisi implisiittisesti voitu sopia lausekkeesta, jolla kielletään määrälliset vientirajoitukset. Näissä olosuhteissa ja kuten Sun, Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ja komissio perustellusti väittävät, on todettava, ettei sopimuksessa aseteta mitään velvoitetta yhteisölle tai sen jäsenvaltioille määrällisten

vientirajoitusten tai vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden käyttöönoton ja poistamisen osalta.

- 17 Koska määrälliset vientirajoitukset kuuluvat yhteisön ja Israelin valtion välillä tehdyn sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle, on toisaalta hylättävä ne väitteet, joiden mukaan jäsenvaltioilta on tällä sopimuksella viety niiden toimivalta säätää tällaisia rajoituksia, ja toisaalta todettava, että kysymys siitä, ovatko määrällisiä vientirajoituksia sisältävät toimenpiteet yhteensopivia ETY-Israel-sopimuksen edellä mainittujen 11 ja 12 artiklan ja 25 artiklan 1 kohdan kanssa, on vailla merkitystä.
- 18 Tästä seuraa, että on myös hyödytöntä vastata kansallisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kohtien 1 a ii) ja 1 a iii) osalta, joihin vastausta on pyydetty ainoastaan siinä tapauksessa, että ETY-Israel-sopimusta olisi tulkittu siten, että siinä kielletään jäsenvaltioita ottamasta käyttöön uusia määrällisiä rajoituksia tai vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä Israeliin suuntautuvassa viennissään.
- 19 Kysymyksen ensimmäiseen osaan on näin ollen vastattava, että Euroopan talousyhteisön ja Israelin valtion välillä 20.5.1975 tehtyä sopimusta on tulkittava siten, ettei siinä kielletä asettamasta uusia määrällisiä vientirajoituksia jäsenvaltioiden Israeliin suuntautuvalla viennillä.

Ensimmäisen kysymyksen toiseen osaan annettava vastaus (1 (b))

- 20 Tällä kysymyksellä kansallinen tuomioistuin kysyy pääasiallisesti sitä, onko asetusta (ETY) N:o 2603/69 tulkittava siten, että siinä sallitaan tässä tapauksessa kyseessä olevan kaltainen politiikka öljynviennin osalta.
- 21 Yhteisen vientimenettelyn käyttöönotosta 20.12.1969 annetun neuvoston asetuksen N:o 2603/69 (EYVL L 324, s. 25) 1 artiklassa säädetään, että "vienti Euroopan talousyhteisöstä kolmansiin maihin on vapaata, toisin sanoen sitä eivät koske määrälliset rajoitukset, lukuun ottamatta tämän asetuksen säännösten mukaisesti sovellettavia rajoituksia". Asetuksen 10 artiklassa täsmennetään, että "1 artiklassa tarkoitettua periaatetta viennin vapaudesta yhteisön tasolla ei sovelleta liitteessä lueteltuihin tuotteisiin, kunnes neuvosto määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ottaa käyttöön niitä koskevan yhteisen menettelyn". Liitteessä lueteltujen tuotteiden joukossa ovat nimikkeiden 27.09 ja 27.10 kohdalla määriteltyt.

- 22 Bulk väittää, että se, jäsenvaltio ilman erityistä valtuutusta ottaa käyttöön sellaisen politiikan, joka kieltää öljyn viennin tiettyihin kolmansiin maihin, mukaan lukien Israel, ja soveltaa edelleen tätä politiikkaa, on perustamissopimuksen 113 artiklan ja asetuksen (ETY) N:o 2603/69 vastaista.
- 23 Bulk esittää yhteistä kauppapolitiikkaa koskevan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella, että yhteisöllä on kauppapolitiikan osalta yksinomainen toimivalta ja että jäsenvaltio voi toteuttaa toimenpiteitä ainoastaan, jos se on saanut siihen yhteisöltä nimenomaisen valtuutuksen. Yhteiseen kauppapolitiikkaan kuuluvat Bulkin mukaan kaikki toimenpiteet, joilla rajoitetaan vientiä kolmansiin maihin, olipa kyse määrällisistä rajoituksista tai vaikutukseltaan vastaavista toimenpiteistä. Britannian hallituksen politiikka on Bulkin mukaan sellainen kauppapoliittinen toimenpide, jonka tavoitteena on säännellä raakaöljyn vientiä kolmansiin maihin ja joka vaikuttaa suoraan yritysten käyttäytymiseen, eikä yhteisö ole antanut nimenomaista valtuutusta tälle Yhdistyneen kuningaskunnan politiikalle.
- 24 Bulkin mukaan asetuksen (ETY) N:o 2603/69 ei riitä tällaiseksi perusteluksi. Asetuksen (ETY) N:o 2603/69 johdanto-osan ja sen säännösten kokonaisuuden analysoinnista seuraa Bulkin mukaan, että 10 artikkelilla on poikettu 1 artikkelissa tarkoitettusta kolmansiin maihin suuntautuvan viennin vapauden periaatteesta ainoastaan tiettyjen tuotteiden tapauksessa sen välttämiseksi, että liitteessä lueteltujen tuotteiden vientiin kohdistuvat vanhat rajoitukset vanhentuisivat siirtymäkauden päättyessä. Missään tapauksessa näiden säännösten tavoitteena tai vaikutuksena ei ole ollut antaa jäsenvaltioille vapaata harkintavaltaa uusien vientirajoitusten toteuttamiseksi, ei edes asetuksen liitteeseen sisältyvän tuotteen tapauksessa. Raakaöljyn vienti kuuluu näin ollen sen mukaan asetuksen (ETY) N:o 2603/69 soveltamisalaan ja siten myös yhteisen kauppapolitiikan alaan, mikä on vahvistettu antamalla yhteisen vientimenettelyn käyttönotosta annetun asetuksen (ETY) N:o 2603/69 muuttamisesta 12.7.1982 annettu asetus (EYVL L 211, s. 1), jolla on luotu uusi raakaöljyn vientijärjestelmä.
- 25 Bulk tekee tämän perusteella sen johtopäätöksen, että jos, päinvastoin kuin Bulk on väittänyt, neuvoston tarkoituksena oli antaa jäsenvaltioille vapaa harkintavalta uusien vientirajoitusten asettamisessa kaikille niille tuotteille, jotka on lueteltu asetuksen (ETY) N:o 2603/69 liitteessä, tällainen säännös olisi perustamissopimuksen ja erityisesti 113 artiklan kanssa yhteen sopimatomana pitemätön.

- 26 Vedoten yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön Sun, Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ja komissio ovat yhtä mieltä siitä, että yhteisölle tunnustetaan yksinomainen toimivalta kolmansiin maihin suuntautuvan viennin sääntelyssä. Kauppapolitiikan osalta säilyy niiden mukaan näin ollen periaate, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat toteuttaa kansallisia toimenpiteitä ainoastaan, jos yhteisön toimielimet antavat niille tässä suhteessa erityisen valtuutuksen.
- 27 Ne toteavat kuitenkin, että asetus (ETY) N:o 2603/69 on toimenpide, jolla pannaan täytäntöön 113 artiklaa kolmansiin maihin suuntautuvan viennin osalta. Vaikka sen 1 artiklassa todetaankin yleisellä tasolla tämän viennin vapauden periaate, sen 10 artiklassa todetaan niiden mukaan ilman mitään epäselvyyttä, ettei viennin vapauden periaatetta sovelleta niihin tuotteisiin, jotka on lueteltu mainitun asetuksen liitteessä eikä näin ollen öljyyn. Asetuksella (ETY) N:o 2603/69 on näin ollen sallittu niiden jäsenvaltioiden, jotka olivat asettaneet määrällisiä vientirajoituksia jollekin liitteessä mainitulle tuotteelle, muuttaa näitä rajoituksia ja samoin edellytyksin ottaa käyttöön uusia rajoituksia näiden tuotteiden osalta, kunnes neuvosto asetuksen 10 artiklan mukaisesti ottaa käyttöön yhteisen menettelyn.
- 28 Sunin, Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ja komission mukaan tätä väitettä tukee edellä mainitun asetuksen (ETY) N:o 1934/82 analysointi, jonka tavoitteena on sen johdanto-osan mukaan "selvemmin täsmentää" asetuksen (ETY) N:o 2603/69 1 ja 10 artiklan ulottuvuutta. Asetuksen (ETY) N:o 1934/82 1 artiklalla periaatteen, jonka mukaan jäsenvaltioiden vienti yhteisön tasolla on vapaata, ulkopuolelle suljetaan yksi ainoa tuote, nimittäin raakaöljy, "erityisesti tiettyjen jäsenvaltioiden sopimat kansainväliset velvoitteet huomioon ottaen". Tämän asetuksen mukaan kaikki jäsenvaltiot riippumatta siitä, olivatko ne rajoittaneet öljyn vientiään, ovat vapaita niin tekemään ja olivat tätä jo asetuksen (ETY) N:o 2603/69 mukaan.
- 29 On muistettava, että perustamissopimuksen 113 artiklan 1 kohdan mukaan yhteinen kauppapolitiikka perustuu yhtenäisiin periaatteisiin etenkin tullien muuttamisen, tulli- ja kauppasopimusten tekemisen, vapauttamista koskevien toimenpiteiden yhtenäistämisen, vientipolitiikan sekä kauppapoliittisten suojatoimenpiteiden osalta.
- 30 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on sitä paitsi 11.11.1975 antamassaan lausunnossa (1/75, Kok. 1975, s. 1355) todennut, "ei voida siis hyväksyä, että järjestelyn sääntelemän alan kaltaisella alalla, joka kuuluu vientipolitiikkaan ja yleisemmällä tasolla yhteiseen kauppapolitiikkaan, jäsenvaltioilla ja

yhteisöllä olisi rinnakkainen toimivalta sekä yhteisön tasolla että kansainvälisellä tasolla – Jos rinnakkaisen toimivallan olemassaolo hyväksyttäisiin, jäsenvaltioille annettaisiin mahdollisuus suhteissaan kolmansiin valtioihin omaksua yhteisön aikomasta kannasta eroavia kantoja ja siten vääristettäisiin yhteisön toimielinrakennetta, vaarannettaisiin luottamussuhteet yhteisössä ja estettäisiin yhteisöä täyttämästä tehtävänsä yhteisen edun puolustamisessa”.

31 Tästä on näin ollen tehtävä se johtopäätös, kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo 15.12.1976 antamassaan tuomiossa (asia 41/76, Donckerwolke, Kok. 1976, s. 1921) todennut, että koska toimivalta kauppapolitiikan alalla on 113 artiklan 1 kohdan mukaan kokonaisuudessaan siirretty yhteisölle, kansalliset kauppapolitiittiset toimenpiteet ovat siirtymäkauden päätyttyä hyväksyttäviä ainoastaan yhteisön antaman erityisen valtuutuksen nojalla.

32 Asetuksen (ETY) N:o 2603/69 1 artiklassa on säädetty siitä yleisestä periaatteesta, jonka mukaan yhteisöstä kolmansiin maihin suuntautuva vienti on vapaata, eli sille ei toisin sanoen aseteta muita määrällisiä rajoituksia kuin ne, joita sovelletaan tämän asetuksen säännösten mukaisesti. Asetuksen 10 artiklalla on rajoitettu kyseisen periaatteen ulottuvuutta väliaikaisesti ja tiettyjen tuotteiden osalta, kunnes neuvosto ottaa käyttöön näitä tuotteita koskevan yhteisen menettelyn; siinä todetaan, että periaatetta viennin vapaudesta yhteisön tasolla ei sovelleta liitteessä lueteltuihin tuotteisiin, joiden joukossa on öljy.

33 On todettava, kuten Sun, Yhdistynyt kuningaskunta ja komissio ovat väittäneet, että asetuksen (ETY) N:o 2603/69 10 artikla ja asetuksen liite ovat sellainen erityisvaltuutus, jonka tarkoituksena on sallia se, että jäsenvaltiot asettavat määrällisiä rajoituksia kolmansiin maihin suuntautuvalla öljyn viennille, eikä tältä osin tarvitse tehdä eroa jo aikaisemmin olemassa olleiden määrällisten rajoitusten ja myöhemmin käyttöön otettujen määrällisten rajoitusten välillä.

34 Bulkin sen väitteen osalta, jonka mukaan asetuksen (ETY) N:o 2603/69 10 artiklan tällainen tulkinta merkitsisi sitä, että tämä säännös olisi perustamissopimuksen 113 artiklan kanssa yhteen sopimattomana pätemätön, on todettava, että yhteisöjen tuomioistuin on 4.10.1979 antamassaan lausunnossa (1/78, Kok. 1979, s. 2871) todennut, että ”silloin kun yhteisön ja sen ulkopuolisten maiden taloudellisten yhteyksien järjestelyllä voi olla heijastusvaikutuksia tiettyihin talouspolitiikan aloihin, esimerkiksi yhteisön raaka-aineiden saantiin tai hintapolitiikkaan, kuten juuri perushyödykekaupan sääntelyn osalta, tämä seikka ei oikeuta sulkemaan tällaisia aiheita yhteiseen kauppapolitiikkaan

liittyvien sääntöjen soveltamisalan ulkopuolelle. Vastaavasti se, että tietyllä tuotteella voi olla poliittista merkitystä varmuusvarastojen muodostamisen vuoksi, ei oikeuta sulkemaan tuotetta yhteisen kauppapolitiikan alan ulkopuolelle”.

35 On kuitenkin todettava, että tuomioistuin on kyseisessä lausunnossa käsitellyt ainoastaan tiettyjen tuotteiden yleistä ja periaatteellista sulkemista yhteisen kauppapolitiikan alueen ulkopuolelle eikä sitä tilannetta, että neuvostolla on sille annetun harkintavallan rajoissa oikeus sulkea väliaikaisesti tiettyjä tuotteita yhteisen vientijärjestelmän ulkopuolelle.

36 Kun otetaan huomioon se harkintavalta, jota neuvostolla on näin monitahoisessa taloudellisessa asiassa, neuvosto on voinut 113 artiklan määräyksiä rikkomatta väliaikaisesti jättää kolmansiin maihin suuntautuvaa vientiä koskevan yhteisen järjestelmän ulkopuolelle sellaisen tuotteen kuin öljyn, kun otetaan erityisesti huomioon ne kansainväliset velvoitteet, joita tietyillä jäsenvaltioilla on tällä alalla, ja tämän tuotteen erityiset ominaisuudet, joka on merkitykseltään elintärkeä valtion taloudelle sekä sen elinten ja julkisten palvelujen toiminnalle.

37 Ensimmäisen kysymyksen toiseen osaan on näin ollen vastattava, että yhteisen vientimenettelyn käyttöönotosta 20.12.1969 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2603/69 säännöksiä on tulkittava siten, ettei niillä kielletty jäsenvaltiota asettamasta uusia määrällisiä rajoituksia tai toteuttamasta vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä sen kolmansiin maihin suuntautuvan öljyn viennin osalta.

Toiseen ja kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen annettava vastaus

38 Edellä esitetystä seuraa, ettei kansallisen tuomioistuimen toiseen ja kolmanteen kysymykseen ole tarpeen vastata.

Neljänteen ja viidenteen ennakkoratkaisukysymykseen annettava vastaus

39 Edellä tarkasteltuihin kysymyksiin annetut vastaukset huomioon ottaen on todettava, että näillä kysymyksillä kansallinen tuomioistuin pyytää pääasiallisesti yhteisöjen tuomioistuimelta vastausta seuraaviin kysymyksiin:

- oliko Yhdistyneen kuningaskunnan kiellettyä ottaa käyttöön tässä asiassa kyseessä olevan kaltainen politiikka muiden perustamissopimuksen määräysten nojalla?

- olisiko tällainen politiikka ennen sen toteuttamista pitänyt ilmoittaa yhteisön toimielimille tai olisiko sille pitänyt saada niiden hyväksyminen ja jos vastaus on myöntävä, mitkä ovat seuraukset?

Näihin kysymyksen kahteen osaan on vastattava peräkkäin.

Perustamissopimuksen muiden määräysten tulkinta

- 40 Bulk väittää ensinnäkin, että Britannian hallituksen politiikka on perustamissopimuksen 34 artiklan vastaista. Tämä politiikka vaikuttaa itse asiassa siten, että sillä kielletään paitsi raakaöljyn suora vienti sellaiseen määränpäähän, jota tämä politiikka ei hyväksy, myös kyseisen öljyn vienti muihin jäsenvaltioihin silloin kun on epäiltävissä, että tämä öljy saatetaan jälleenviedä määränpäähän, jota Yhdistynyt kuningaskunta ei ole hyväksynyt. Kaikkiin brittiläisiin sopimuksiin sisältyvä määränpäälauseke on näin ollen Bulkin mukaan este yhteisön sisäiselle kaupalle.
- 41 On muistettava, kuten yhteisöjen tuomioistuin on 8.11.1979 antamassaan tuomiossa (asia 15/79, Groenvelde v. Produktschap voor Vee en Vlees, Kok. 1979, s. 3409) todennut, että perustamissopimuksen 34 artiklassa "tarkoitetaan kansallisia toimenpiteitä, joilla on tarkoituksena rajoittaa erityisesti vientiä ja kohdella eri tavalla jäsenvaltion sisäistä kauppaa ja ulkomaankauppaa ja siten taata erityisiä etuja kyseisen valtion kotimaiselle tuotannolle tai sen sisäisille markkinoille muissa jäsenvaltiossa tapahtuvan tuotannon tai niiden kanssa käytävän kaupan vahingoksi, tai toimenpiteitä, joilla on tällainen vaikutus".
- 42 Näin ei ole asia sellaisen politiikan osalta, josta tässä asiassa on kyse. Tällainen politiikka, jota sovelletaan ainoastaan tiettyihin kolmansiin valtioihin suuntautuvaan vientiin, ei vaikuta nimenomaisesti jäsenvaltioihin suuntautuvaan vientiin eikä sen tarkoituksena ole taata erityistä etua asianomaisen jäsenvaltion kotimaiselle tuotannolle tai sisäisille markkinoille.
- 43 Bulk on toiseksi väittänyt, että brittiläisissä sopimuksissa oleva lauseke, joka ilmaisee Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen politiikkaa, on perustamissopimuksen 85 artiklan vastainen. Bulkin mukaan ne sopimukset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka seuraavat Britannian politiikasta, ja erityisesti määränpäälausekkeen sisällyttäminen kaikkiin sopimuksiin, ovat itse asiassa sellaisia yritysten välisiä sopimuksia, joiden tavoitteena rajoittaa tai vääristää kilpailua yhteismarkkinoilla ja joiden vaikutuksena on vaikuttaa yhteisön sisäiseen kauppaan. Yhdistyneen kuningaskunnan politiikka näin ollen

valtuuttaa ja jopa pakottaa öljy-yhtiöt rikkomaan perustamissopimuksen 85 artiklaa perustamissopimuksen 3 artiklan f kohdan sekä 5 ja 85 artiklan vastaisesti.

44 Kuten on todettu, nyt kyseessä olevan kaltainen toimenpide, joka kohdistuu erityisesti öljyn vientiin kolmansiin maihin, ei ole itsessään luonteeltaan sellainen, että se rajoittaisi tai vääristäisi kilpailua yhteismarkkinoilla. Se ei näin ollen vaikuta yhteisön sisäiseen kauppaan ja riko perustamissopimuksen 3 artiklan f kohtaa tai 5 ja 85 artiklaa.

45 Kysymyksen ensimmäiseen osaan on näin ollen vastattava, että perustamissopimuksen 34 ja 85 artiklaa on tulkittava siten, ettei niiden vastaista ole se, että jäsenvaltio toteuttaa politiikkaa, jonka sisältönä on se, että asetuksen (ETY) N:o 2603/69 10 artiklan perusteella rajoitetaan öljyn vientiä kolmansiin maihin tai kielletään se.

Velvoite vaihtaa tietoja, tiedottaa ja saada hyväksyminen ennakoon

46 Bulk on ensinnäkin väittänyt, että edellä mainitun asetuksen (ETY) N:o 2603/69 II osastolla, otsikoltaan ”yhteisöjen tietojenvaihto- ja neuvottelumenettely”, ja saman asetuksen III osastolla, otsikoltaan ”suojatoimenpiteet”, on velvoitettu Yhdistynyt kuningaskunta ennen kyseisen politiikan toteuttamista tiedottamaan siitä yhteisön toimielimille ja hankkimaan näiden ennakollinen suostumus erityisesti asetuksen (ETY) N:o 2603/69 4, 6, 7 ja 8 artiklan mukaisesti; kyseisen asetuksen säännöksiä olisi Bulkin mukaan lisäksi tarkasteltava yhdessä perustamissopimuksen 113 artiklan kanssa.

47 Jäsenvaltioihin kohdistuvan ennakollisen tiedotusvelvoitteen osalta Bulk viittaa toiseksi kalastusta koskevaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, erityisesti asiassa 141/78, Ranskan tasavalta v. Yhdistynyt kuningaskunta, 4.10.1979 annettuun tuomioon (Kok. 1979, s. 2923), asiassa 32/79, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, 10.7.1981 annettuun tuomioon (Kok. 1981, s. 2403) sekä asiassa 804/79, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, 5.5.1981 annettuun tuomioon (Kok. 1981, s. 1045). Se väittää tältä osin, että komissio on 6.7.1981 tehnyt neuvostolle asetusta (ETY) N:o 2603/69 koskevan muutosesityksen, jolla raakaöljy on poistettu sen liitteestä muiden kuin Ranskan tapauksessa. Tästä seuraa Bulkin mukaan *ex analogia* se, että sinä aikana, kun neuvosto oli muotoilemassa yhteistä politiikkaa alueella, joka perustamissopimuksessa on varattu yhteisölle, Yhdistynyt kuningaskunta ei voinut toteuttaa yksipuolista toimenpidettä ilman edeltävää neuvottelua komission kanssa. Ainoastaan komissiolla oli perustamissopimuksen 5 ja 155

artiklan nojalla oikeus antaa valtuutus tälle toimenpiteelle tai muotoilla sen osalta vastalauseita tai varauksia, joita Yhdistyneen kuningaskunnan olisi pitänyt noudattaa.

- 48 Bulk väittää kolmanneksi, että 9.10.1961 tehdyn neuvoston päätöksen (EYVL 4.11.1961, s. 1273) 4 artiklassa ja 25.9.1962 tehdyn neuvoston päätöksen (EYVL 5.10.1962, s. 2353) liitteen II osan B kohdan b alakohdassa asetetaan jäsenvaltioille velvoite tiedottaa yhteisön viranomaisia ennakkoon ja neuvotella heidän kanssaan ennen kuin ne toteuttavat mitään toimenpidettä, jolla muutetaan kolmansiin maihin suuntautuvaa vientiä koskevaa järjestelmää.
- 49 Bulkin mukaan kansallisen tuomioistuimen olisi suoraan todettava niiden toimenpiteiden lainvastaisuus, jotka on toteutettu noudattamatta edellä mainittuja velvoitteita. Siinä määrin kuin riidanalaisten lausekkeiden ainoa tavoite oli toteuttaa Britannian politiikkaa, yksityinen oikeussubjekti voi Bulkin mukaan kansallisessa tuomioistuimessa vedota niiden pätemättömyyteen toista yksityistä oikeussubjektia vastaan.
- 50 Sun ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ovat sitä vastoin väittäneet, että sellaisen nimenomaisen lausekkeen puuttuessa, jolla asetetaan velvoite ennakkolliseen tiedottamiseen, neuvotteluun tai hyväksymiseen, ei ole mahdollista todeta tällaisen implisiittisen velvoitteen olemassaoloa. Niiden mukaan asetus (ETY) N:o 2603/69 itsessään on yhteisön antama erityistoimivaltuutus, joka sallii jäsenvaltioiden yksipuolisesti ja ilman minkäänlaista ennakkollista neuvottelua toteuttaa kolmansiin maihin suuntautuvan viennin määrällisiä rajoituksia niiden tuotteiden osalta, jotka on lueteltu asetuksen liitteessä. Edellä mainitut vuoden 1961 ja 1962 neuvoston päätökset ovat sitä vastoin niiden mukaan lakanneet olemasta sovellettavissa siirtymäkauden päättyessä eli 31.12.1969. Lopuksi, koska analogiapäätelmä on tehty kalastusta koskevaan politiikkaan liittyvän yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella, se on Sunin ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen mukaan täysin virheellistä sen vuoksi, että tällä alueella useisiin asiakirjoihin sisältyi nimenomainen velvoite ennakkolliseen tiedottamiseen yhteisön toimielimille kanssa ja jälkimmäisten antamaan hyväksymiseen. Vaikka lopuksi joka tapauksessa olisi olemassa neuvottelu- ja tiedotusvelvoite, sen täyttämättä jättämisellä ei kuitenkaan niiden mukaan ole minkäänlaista välitöntä oikeusvaikutusta yksityisten oikeussubjektien välisessä oikeudenkäynnissä.
- 51 Komissio väittää puolestaan, että toimivalta, joka jäsenvaltioille on myönnetty asetuksella (ETY) N:o 2603/69 yhteisön politiikan käyttöön ottamista odottaessa, on alistettu erityisesti edellä mainittujen 9.10.1961 ja 25.9.1962

tehtyjen neuvoston päätösten noudattamiselle, jotka puolestaan velvoittavat neuvottelemaan kaikista kolmansiin maihin suuntautuvaa vientiä koskevien kansallisten järjestelmien muuttamisesta. Komissio toteaa, että asiakirja, jonka Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on 31.1.1979 toimittanut pysyvien edustajien neuvostolle, ei riitä täyttämään niitä ilmoittamisvelvoitteita, jotka Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kohdistuivat 9.10.1961 tehdyn neuvoston päätöksen mukaisesti, ottaen huomioon tämän ilmoituksen vastaanottajan, toimitetun asiakirjan epätäydellisyyden ja lopuksi sen seikan, että asiakirja on toimitettu vasta politiikan käyttöön ottamista seuraavana päivänä.

- 52 Komissio on kuitenkin sitä mieltä, että vaikka Yhdistynyt kuningaskunta on jättänyt täyttämättä velvoitteensa tiedottaa politiikastaan 9.10.1961 tehdyn päätöksen mukaisesti, tämä tiedonantovelvoite ei kuitenkaan ole sellainen yhteisön oikeuden sääntö, jolla on välittömiä oikeusvaikutuksia siten kuin yhteisöjen tuomioistuin on todennut 15.7.1964 antamassaan tuomiossa (asia 6/64, Costa v. ENEL, Kok. 1964, s. 1141), koska edellä mainitussa vuoden 1961 päätöksessä ei aseteta jäsenvaltiolle velvoitetta hankkia tai edes yrittää hankkia hyväksymistä toimenpiteille, joita se aikoo toteuttaa. Jäsenvaltio on itse asiassa jopa tässä päätöksessä säädettyjen neuvottelujenkin jälkeen vapaa ottamaan käyttöön sopivaksi katsomansa politiikan, ellei sen yhteisön oikeudesta johtuvista muista velvoitteista muuta johdu. Tällainen tiedottamisen laiminlyöminen ei näin ollen komission mukaan vaikuta Yhdistyneen kuningaskunnan politiikan pätevyyyteen suhteessa yhteisön oikeuteen.
- 53 Yhteisöjen tuomioistuin toteaa alustavasti, että vaikka niillä eri säännöksillä, joihin on vedottu, on asetettu jäsenvaltioille tiettyjä ilmoitus- ja tiedottamisvelvoitteita, kansallinen tuomioistuin ei ole kysynyt yhteisöjen tuomioistuinta, onko tällainen velvoite tässä yksittäistapauksessa täytetty, eikä ennakkoratkaisupyyntöä koskeva päätös sisällä riittävästi tietoa tosiasioista, jotta tämä kysymys voitaisiin ratkaista.
- 54 Näin ollen on todettava, että kysymyksenasettelu ennakkoratkaisukysymyksen osalta rajoittuu kahteen kysymykseen, joita on tarkasteltava peräkkäin: ennakkollisen ilmoitus-, tiedoksianto- tai hyväksymismenettelyn olemassaolo sekä ne oikeudelliset seuraukset kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa oikeudenkäyntiasia, jotka seuraavat tämän velvoitteen mahdollisesta laiminlyönnistä.

Ennakollista tietojenvaihtoa, tiedoksiantoa ja hyväksymistä koskevan velvoitteen olemassaolo

- 55 Ensinnäkin edellä mainitun asetuksen (ETY) N:o 2603/69 itsensä tarkastelusta ilmenee, ettei yhdessäkään sen säännöksistä aseteta jäsenvaltioille velvoitetta ennakolliseen tietojenvaihtoon tai ennakolliseen tiedoksiantoon niistä toimenpiteistä, jotka koskevat 10 artiklassa tarkoitettuja tuotteita eli niitä tuotteita, joihin ei sovelleta viennin vapauden periaatetta. Toisaalta, tämän asetuksen III osastossa, joka on otsikoitu ”suojatoimenpiteet”, säädetty menettelyt eivät itse asiassa määritelmällisesti ole sovellettavissa 10 artiklassa tarkoitettuihin tuotteisiin. Toisaalta, saman asetuksen II osasto huomioon ottaen, ainoastaan asetuksen 2 artiklassa asetetaan jäsenvaltioille velvoite tehdä aloite komission tiedottamiseksi ennakoon, mutta näin säädetty menettely on sidottu III osastossa tarkoitettujen suojatoimenpiteiden käyttöön ottoon eikä se näin ollen koske 10 artiklassa tarkoitettuja tuotteita.
- 56 Toiseksi on todettava, että viittaaminen kalastusta ja suojatoimenpiteitä koskevaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön ei ole relevanttia. Itse asiassa yksikään tämän oikeuskäytännön soveltamiseksi vaadituista edellytyksistä ei ole täyttynyt tässä yksittäistapauksessa: neuvoston velvoite määritellä tietty politiikka tietyinä päivämäärinä, neuvoston tämän velvoitteen noudattamatta jättäminen ja sellaisen komission tiedoksiannon olemassaolo, jonka neuvosto on hyväksynyt ja jonka mukaan kansallisia toimenpiteitä voidaan yhteisen järjestelmän puuttuessa toteuttaa ainoastaan siinä määrin kuin ne ovat ehdottoman välttämättömiä kyseessä olevan tavoitteen saavuttamiseksi, syrjimättömiä sekä perustamissopimuksen mukaisia ja niille on saatu komission ennakollinen hyväksyminen. Tätä Bulkin väitettä ei näin ollen voida hyväksyä.
- 57 Sitä vastoin riidanalaisten seikkojen tapahtuma-aikana jokaisella jäsenvaltiolla, joka on ollut aikeissa muuttaa kolmansiin maihin suuntautuvaa vientiä koskevaa järjestelmäänsä, on ollut velvoite tiedottaa ennakoon muita jäsenvaltioita ja komissiota edellä mainittujen 9.10.1961 ja 25.9.1962 tehtyjen neuvoston päätösten yhdistettyjen määräysten mukaisesti sekä jäsenvaltioiden kolmansien maiden kanssa tekemien kauppasuhteita koskevien sopimusten asteittaisesta yhtenäistämisestä ja yhteisön sopimusten neuvottelamisesta 16.12.1969 tehdyn neuvoston päätöksen 69/494/ETY (EYVL L 326, s. 39) määräysten mukaisesti. Edellä mainitun 9.10.1961 tehdyn neuvoston päätöksen 4 artiklassa määrätään, että ”jäsenvaltio, joka aikoo toteuttaa muutoksia vapautusjärjestelmässään suhteessa kolmansiin maihin, ilmoittaa tästä ennakoon muille jäsenvaltioille ja komissiolle. Tällaisessa tapauksessa

ennakolliset neuvottelut käydään jäsenvaltion tai komission pyynnöstä, paitsi kiireellisyystapauksissa, joissa neuvottelut käydään jälkikäteen”.

- 58 On totta, että tämä päätös, kuten sen johdanto-osan viittauskappaleista ilmenee, perustuu ainoastaan perustamissopimuksen 111 artiklaan, joka koskee yhteisen kauppapolitiikan luomista siirtymäkauden aikana. On kuitenkin todettava, että 25.9.1962 tehdyn neuvoston päätöksen 1 artiklassa määrätään, että ”hyväksytään liitteessä esitettyä yhteistä kauppapolitiikkaa koskeva toimintaohjelma, erityisesti ne tavoitteet, jotka siinä on lueteltu ja niiden saavuttamiseksi määrätty menettelyt”. Liitteen B kohdassa, joka on otsikoitu ”vientijärjestelmien yhdenmukaistaminen”, täsmennetään, että ”siirtymäkauden jälkeen myös vientipolitiikan on perustuttava yhdenmukaisille periaatteille (113 artikla)” ja että ”9.10.1961 tehdyllä neuvoston päätöksellä luotua neuvottelumenettelyä sovelletaan kaikkiin toimenpiteisiin, jolla muutetaan kolmansiin maihin suuntautuvaa vientiä koskevaa järjestelmää, joka on nykyisin voimassa jossain jäsenvaltiossa”. Vaikuttaa näin ollen siltä, että 25.9.1962 tehdyllä neuvoston päätöksellä, vaikka se itsessään perustuu perustamissopimuksen 111 artiklaan, on nimenomaisesti laajennettu jäsenvaltioihin kohdistuva tiedonantovelvoite koskemaan siirtymäkauden jälkeistä ajanjaksoa.
- 59 Lopuksi on todettava, että edellä mainitun 16.12.1969 tehdyn neuvoston päätöksen 15 artiklassa määrätään, että ”jäsenvaltioiden kolmansien maiden kanssa tekemien kauppasuhteita koskevien sopimusten neuvottelemiseen liittyvästä kuulemismenettelystä 9.10.1961 tehdyn neuvoston päätöksen määräyksiä muutetaan tämän päätöksen määräyksillä sikäli kuin ne ovat tämän päätöksen määräysten vastaisia”. Tämä päätös, jota oli sovellettava 1.1.1970 alkaen, ei sisältänyt mitään määräystä, joka olisi ollut 9.10.1961 tehdyn päätöksen 4 artiklan vastainen: sillä on näin ollen katsottava pidetyn tarpeen vaatiessa voimassa jäsenvaltioiden velvoite tiedottaa komissiota ja muita jäsenvaltioita ennakkoon kaikista aiotuista muutoksista kolmansiin maihin suuntautuvaa vientiä koskevaan järjestelmään.
- 60 Edellä mainittujen kolmen neuvoston päätöksen yhdistetyistä määräyksistä seuraa näin ollen, että jäsenvaltio oli velvollinen tiedottamaan ennakkoon muita jäsenvaltioita ja komissiota kaikista muutoksista sen kolmansiin maihin suuntautuvaa vientiä koskevassa järjestelmässään myös siirtymäkauden päättymisen ja asetuksen (ETY) N:o 2603/69 voimaantulon jälkeen.

Seuraukset siitä, että jäsenvaltio on laiminlyönyt ennakollisen tiedottamisen menettelyn noudattamisen

- 61 Jäsenvaltio, joka jättää suorittamatta kyseisen ennakollisen tiedottamisen, joka viivästyy tämän tekemisessä tai joka tekee tämän riittämättömällä tavalla, jättää noudattamatta niitä velvoitteita, jotka sille kuuluvat 9.10.1961, 25.9.1962 ja 16.9.1969 tehtyjen neuvoston päätösten määräysten nojalla.
- 62 On kuitenkin todettava, että tämä velvoite, joka edellä mainittujen määräysten nojalla kohdistuu kaikkiin jäsenvaltioihin, koskee ainoastaan institutionaalisia suhteita jäsenvaltion ja yhteisön tai muiden jäsenvaltioiden välillä. Näin ollen silloin, kun asianosaisina kansallisissa tuomioistuimissa on luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, nämä eivät voi vedota jäsenvaltion toteuttamaa politiikkaa tai toimenpidettä vastaan siihen, että jäsenvaltio on laiminlyönyt velvoitteensa antaa ennalta tietoja muille jäsenvaltioille ja komissiolle. Yksityisillä ei siis ole tällaisen laiminlyönnin perusteella sellaisia oikeuksia, joita kansallisten tuomioistuinten on suojeltava.
- 63 Neljänteen ja viidenteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että
- 9.10.1961 tehdyn neuvoston päätöksen 4 artiklassa, luettuna yhdessä 25.9.1962 tehdyn neuvoston päätöksen ja 16.9.1969 tehdyn neuvoston päätöksen 15 artiklan kanssa, asetetaan jäsenvaltiolle, joka aikoo toteuttaa muutoksia viennin vapautusjärjestelmässään suhteessa kolmansiin maihin, velvoitteen ilmoittaa tästä ennakolta muille jäsenvaltioille ja komissiolle;
 - jäsenvaltio, joka laiminlyö kyseisen ennakollisen tiedottamisen, joka viivästyy tämän tekemisessä tai joka tekee tämän riittämättömällä tavalla, jättää noudattamatta niitä velvoitteita, jotka sille kuuluvat edellä mainittujen neuvoston päätösten nojalla, mutta yksityisillä ei ole tällaisen laiminlyönnin perusteella sellaisia oikeuksia, joita kansallisten tuomioistuinten on suojeltava.

Kuudenteen ennakkoratkaisukysymykseen annettava vastaus

- 64 Tällä kysymyksellä kansallinen tuomioistuin haluaa selvittää, onko sillä seikalla, etteivät neuvosto tai komissio ole kiistäneet Yhdistyneen kuningaskunnan toteuttaman politiikan laillisuutta, vaikutusta edeltäviin kysymyksiin annettavaan vastaukseen.

- 65 Tähän on vastattava, kuten pääasian asianosaiset, Yhdistynyt kuningaskunta ja komissio ovat väittäneet, että sillä seikalla, ettei mikään yhteisön toimitus ole riitauttanut jäsenvaltion toteuttaman politiikan lainmukaisuutta, ei itsessään ole mitään vaikutusta tässä asiassa kyseessä olevan kaltaisen politiikan yhteensopivuuteen yhteisön oikeuden kanssa ja siten siihen vastaukseen, joka annetaan kansallisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin.

Oikeudenkäyntikulut

- 66 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut High Court of Justicen Queens Bench Divisionin Commercial Courtin 18.5.1984 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

- 1) Euroopan talousyhteisön ja Israelin valtion välillä 20.5.1975 tehtyä sopimusta on tulkittava siten, ettei siinä kielletä asettamasta uusia määrällisiä vientirajoituksia jäsenvaltioiden Israeliin suuntautuvalla viennille.
- 2) Yhteisen vientimenettelyn käyttöönotosta 20.12.1969 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2603/69 säännöksiä on tulkittava siten, ettei niillä ole kielletty jäsenvaltiota asettamasta uusia määrällisiä rajoituksia tai toteuttamasta vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä sen kolmansiin maihin suuntautuvan öljyn viennin osalta.

- 3) Perustamissopimuksen 34 ja 85 artiklaa on tulkittava siten, ettei niiden vastaista ole se, että jäsenvaltio toteuttaa sellaista politiikkaa, jonka sisältönä on se, että asetuksen (ETY) N:o 2603/69 10 artiklan perusteella rajoitetaan tai kielletään öljyn vienti kolmansiin maihin.
- 4) – 9.10.1961 tehdyn neuvoston päätöksen 4 artiklassa, luettuna yhdessä 25.9.1962 tehdyn neuvoston päätöksen ja 16.9.1969 tehdyn neuvoston päätöksen 15 artiklan kanssa, asetetaan jäsenvaltiolle, joka aikoo toteuttaa muutoksia viennin vapautusjärjestelmässään suhteessa kolmansiin maihin, velvoitteen ilmoittaa tästä ennakolta muille jäsenvaltioille ja komissiolle.
- Jäsenvaltio, joka laiminlyö kyseisen ennakkollisen tiedottamisen, joka viivästyy tämän tekemisessä tai joka tekee tämän riittämättömällä tavalla, jättää noudattamatta niitä velvoitteita, jotka sille kuuluvat edellä mainittujen neuvoston päätösten nojalla, mutta yksityisillä ei ole tällaisen laiminlyönnin perusteella sellaisia oikeuksia, joita kansallisten tuomioistuinten on suojeltava.
- 5) Sillä seikalla, ettei mikään yhteisön toimielin ole riitauttanut jäsenvaltion toteuttaman politiikan lainmukaisuutta, ei itsessään ole mitään vaikutusta öljyn viennin määrällistä rajoittamista koskevan politiikan yhteensopivuuteen yhteisön oikeuden kanssa ja siten siihen vastaukseen, joka annetaan kansallisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin.

Mackenzie Stuart

Bahlmann

Bosco

Koopmans

Due

Galmot

Kakouris

Julistettiin Luxemburgissa 18 päivänä helmikuuta 1986.

P. Heim
kirjaaja

A. J. Mackenzie Stuart
presidentti